

Een nuchtere balans van 500 jaar immigratie

Charles Braam

De discussie over immigratie uit vooral islamitische landen wordt vervuild door het appelleren aan emotie en is zelden gestoeld op feitenkennis. Dit stellen de broers Leo en Jan Lucassen, in *Winnaars en Verliezers*.

Politici als Wilders en Bolkestein en publicisten als Paul Scheffer doen voortdurend uitspraken die niets met de feiten te maken hebben. Ze pretenderen niettemin onomstotelijke waarheden te verkondigen, concluderen de broers Jan en Leo Lucassen in hun boek *Winnaars en Verliezers*, onlangs bij uitgeverij Bert Bakker verschenen. Een boek over 500 jaar immigratie.

„De ratio in het migrantendebat is ver te zoeken”, stelt Jan Lucassen (1947). Hij is verbonden aan het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) en bijzonder hoogleraar. Zijn broer Leo Lucassen (1959) is hoogleraar Sociale Geschiedenis aan de Universiteit Leiden en voorzitter van het Centrum voor de Geschiedenis van Migranten (CGM). Ze doen al jaren onderzoek naar de migratiegeschiedenis in Nederland en komen tot heel andere conclusies dan de ‘integratiepessimisten’.

De beweringen van de integratiepessimisten laten zich samenvatten in een zeven stellingen, die de gebroeders Lucassen in hun onderzoek ontzenuwen. Voor doemscenario's van een dreigend

Zaandam, 1981. Het reisbureau van Erol Şimşek. Foto: Collectie Historisch Beeldarchief Migranten

Eurabië en een ‘tsunami van moslims’ blijkt geen enkel bewijs te bestaan. Jan Lucassen: „Ons verhaal is niet populair. Er is zo veel onbehagen in de maatschappij. We hebben hier duidelijk te maken met de klassieke zondebok.”

Is er dan geen sprake van massa-immigratie? ‘Een bezoek aan de website van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) zou iedereen kunnen leren dat er helemaal geen massa-immigratie is’, doceert Leo Lucassen tijdens een lezing in Spui 25, het debatcentrum van de Universiteit van Amsterdam.

Hij gaat uit van de criteria van de Partij voor de Vrijheid (PVV): een saldo van 25.000 niet-westerse immigranten op jaarbasis. Lucassen: ‘Als we ons daarop baseren, was er begin jaren negentig inderdaad sprake van massa-immigra-

tie. Vanaf 2002 zien we echter een dramatische daling als gevolg van het strengere immigratiebeleid van de toenmalige staatssecretaris Job Cohen (PvdA).’

Des te verwonderlijker is dat het idee dat Nederland overspoeld wordt door horden moslims hardnekkig blijft voortbestaan. Volgens Leo Lucassen strookt dit niet met de werkelijkheid. „Communicatiewetenschappers zouden dit een *hype* noemen.”

Als het om de schuldvraag gaat, wordt er naar de linkse kerk gewezen. Die beschuldigende vinger is zo succesvol gebleken, dat niet alleen veel kiezers daarin zijn gaan geloven, ook links Nederland zelf neemt deze bewering vaak voor waar aan. Bij bestudering van de feiten blijkt ook hier de waarheid iets anders te liggen. Bij de

komst van de gastarbeiders en de daaropvolgende gezinshereniging waren het juist de linkse partijen en de vakbeweging die zich daar, uit vrees voor concurrentie met de eigen leden en kiezers, tegen verzetten. Het zijn de werkgevers geweest, politiek gesteund door de VVD, die in de jaren zestig gastarbeiders naar Nederland haalden. ‘Zij voelden niets voor een roulatiesysteem, waarbij ‘Achmed na twee jaar vervuild werd door Ali’, zegt historicus Leo Lucassen.

De gastarbeiders waren ongeschoold, vaak analfabeet. Halverwege de jaren zeventig vond de politiek dat gastarbeiders die waren gebleven rechten hadden opgebouwd. Met name de KVP (opgegaan in het CDA) was voorstander van gezinshereniging, een katholiek stokpaardje. De immi-

gratiegolf die dat als gevolg had, kwam slecht uit. De mondiale recessie eind jaren zeventig trof ook Nederland. Was economische neergang altijd aanleiding voor emigratie, nu kwamen er juist mensen bij: gezinsleden van gastarbeiders, die zelf al vaak werkloos waren of massaal in de wao gedumpt.

Economische crisis, massawerkloosheid en massa-immigratie legden het fundament voor de huidige maatschappelijke onvrede, stellen de broers Lucassen. Gastarbeidergezinnen werden ondergebracht in traditionele arbeiderswijken. De oorspronkelijke bewoners kregen burens die ze niet konden verstaan en die er vreemde gewoontes op nahielden.

Jan Lucassen: „Dat is een slecht uitgangspunt geweest voor het integratieproces, dat klopt. Het is een godswonder dat het met zo'n slechte uitgangspositie toch allemaal redelijk goed gaat. Maar dat wil men niet zien.”

‘De tweede generatie is inmiddels volwassen. Als je naar de cijfers kijkt, dan zijn er wonderbaarlijk veel kinderen goed terecht gekomen’, aldus Leo tijdens zijn lezing. ‘Dat wil niet zeggen dat we de ogen moeten sluiten voor het feit, dat bijvoorbeeld Marokkaanse jongens nog steeds de verkeerde lijstjes aanvoeren als je kijkt naar werkloosheid en criminaliteit, maar je ziet dat het langzaam de goede kant uitgaat.’ Jan Lucassen: „Als de huidige ontwikkelingen zich voortzetten, dan is er over één, twee generaties geen probleem meer.” Dan is iedereen winnaar.

Leo en Jan Lucassen: *Winnaars en Verliezers* (2011): €19,95 www.vijfeeuwenmigratie.nl

RONDKOMEN

Lezers vertellen hoe zij de maand met weinig geld doorkomen.

Fijne ouders

Naima M. (36) heeft een mbo-opleiding gevolgd, werkt in een jeugd-gevangenis en heeft een dochttertje van zes jaar.

Naima: „Ik heb geluk met mijn ouders. Tijdens mijn avond- en nachtdiensten in de gevangenis kan mijn

dochter bij hen terecht. Zij geven mijn kind dezelfde opvoeding die ik heb gekregen, dat kan ik bij haar terug zien.

Onder normale omstandigheden verdien ik genoeg om van te leven. Toen ik nog met de vader van mijn dochter samenwoonde, hebben we ooit €9.000,- van een familielid geleend. En nu draai ik helaas alleen voor de kosten op. Ik los €400,- per maand op de lening af; hierdoor hou ik €1156,- per maand over.

Iedere maand betaal ik de volgende rekeningen: €487,- huur (incl. huurtoeslag), €93,88 voor gas en licht, KPN plus €45,-, Vodafone mobiel

en internet €65,-, inboedelverzekering €52,40, autoverzekering €22,45, motorrijtuigenbelasting €18,- en ik ben ongeveer €50,- kwijt aan benzine. Mijn leefgeld is €223,- per maand. Mijn vader doet de boodschappen en neemt ook altijd boodschappen voor mij mee. Geld wil hij niet van mij aannemen. Mijn geld gaat voornamelijk op aan producten voor lichamelijke verzorging. Aldi heeft prima en betaalbare tandpasta, bodylotion, toiletpapier

en shampoo. Zo nu en dan koop ik bij Aldi een leuk t-shirt voor mezelf of voor mijn dochter. Op de markt koop ik voornamelijk fruit. Ik heb een spaarpotje voor onvoorziene uitgaven. Van dat geld ga ik met een paar vriendinnen en onze kids een keer per jaar naar een pretpark. Binnen tien jaar wil ik een hbo-opleiding afronden om kans te maken op een leidinggevende functie in het gevangeniswezen.”

Lea Nortan